

Проектування електронних дидактичних ресурсів для молодших школярів як педагогічна проблема

Олефіренко Н.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
olefirenkon@mail.ru

Discussed the nature of pedagogical design. A number of factors that affect to the nature of design stages of teaching resources are defined. Identified the main stages of electronic learning software design - goal-setting, analytical, modeling, preparation of teaching materials, the choice of tools, design of electronic resource, testing, reflexive-corrective phase.

ВСТУП

Проектувальна діяльність вчителя, яка охоплює широке коло питань - зміст навчання, навчальний і виховний процес, педагогічні ситуації - є важливою складовою професійної діяльності вчителя. В умовах традиційного навчання проектувальна діяльність вчителя обмежена рамками типової навчальної програми, усталеною логікою побудови підручника, послідовністю викладення навчального матеріалу, чинними методичними рекомендаціями, готовим набором навчальних завдань тощо. Отже, проектувальна діяльність вчителя стосується часткових методичних питань, вирішуваних в рамках діючої нормативної бази і єдиного уніфікованого середовища [1].

Процеси інформатизації суспільства і освіти сприяють істотному посиленню ролі проектувального компоненту у діяльності вчителя. Зокрема, сучасна система освіти набуває ознак відкритості й характеризується розмаїттям методичних систем, свободою вчителя у виборі методів і засобів навчання, практичною спрямованістю змісту і способів навчальної діяльності, особистісно-орієнтованим характером навчання. Нові умови, в яких діє вчитель, впливають на сутність педагогічного проектування: воно набуває міждисциплінарного характеру і рис

творчої та інноваційної діяльності. Особливої ролі у практиці роботи вчителя відіграє проектування засобів навчання. Метою роботи є розгляд проектування електронних засобів для навчання молодших школярів як педагогічної проблеми.

ОСНОВНИЙ ТЕКСТ

Створення дидактичних засобів для навчання молодших школярів здавна було невід'ємним компонентом підготовки вчителя до уроку. З розвитком інформаційних технологій арсенал дидактичних засобів для початкової школи значним чином розширився, проте застосування електронних ресурсів у практиці шкільного навчання часто виявлялося неефективним. Однією із причин такого протиріччя, на наш погляд, є орієнтація дидактичних ресурсів на «середнього» школяра, неможливість адаптації та пристосування їх до потреб конкретного уроку, фактична відстороненість учителя від процесу створення дидактичних засобів для навчання учнів. Іншою причиною є неможливість оперативного реагування і централізованого постачання засобів навчання для забезпечення потреб сучасної школи. Динамічність змін, які відбуваються в освіті, в предметних галузях, педагогічних технологіях зумовлюють необхідність залучення вчителя до проектування авторських дидактичних ресурсів.

Поява і доступність різноманітних інструментальних засобів підготовки електронних ресурсів для багатьох вчителів

стали стимулом створення авторських засобів, призначених для розв'язання конкретних педагогічних завдань на уроці.

На сутність процесу проектування впливає специфіка електронного ресурсу, який представляє собою середовище для самостійної діяльності молодшого школяра, й унікальність контингенту учнів початкової школи. Крім того, оскільки йдеться про проектувальну діяльність вчителя початкової школи, який не є професійним програмістом, дизайнером, художником, необхідно у процесі проектування ресурсу урахувати його реальні можливості створити потрібний для навчання електронний ресурс, орієнтуючись на інструментальні засоби, які розроблені для саме для вчителів.

Ураховуючи специфіку електронних ресурсів навчального призначення, визначаємо такі етапи їх проектування: цілепокладання, аналітичний, створення структурної моделі, методичний, інструментальний, конструювальний, етап попередньої експертизи, апробаційний й рефлексивно-корекційний етапи. Стисло схарактеризуємо сутність етапів.

На етапі цілепокладання вчитель визначає цілі, які мають бути досягнуті за допомогою ресурсу та конкретизує їх у дидактичних завданнях.

Аналітичний етап спрямований на визначення шляхів реалізації дидактичної мети в умовах наявного контингенту школярів і перш за все передбачає з'ясування традиційних складностей, які виникають у школярів при опануванні обраної теми. Точна постановка цілей ресурсу і аналітична робота дають змогу відібрати множину дидактичних функцій, які є істотними для вирішення певного педагогічного завдання за допомогою електронного ресурсу [2]. Опора вчителя на обрані функції сприятиме визначенню структурних компонентів проектованого ресурсу. На етапі створення структурної моделі вчитель відображає власні уявлення про можливі шляхи просування школяра у середовищі ресурсу. Розробка моделі передбачає визначення компонентів ресурсу та зв'язків між ними. На методичному етапі здійснюється підбір і

конкретизація вмісту кожного компоненту розробленої моделі. На інструментальному етапі здійснюється вибір таких засобів, які надають найбільш зручні можливості для створення програмного середовища та забезпечення його функціональності. Сутність етапу конструювання полягає в реалізації методичного задуму - наповненні розробленої структури середовища підготовленими матеріалами. На етапі попередньої експертизи вчитель перевіряє якість реалізації педагогічного задуму перш, ніж ресурс буде пред'явлено школярам. На етапі апробації електронного ресурсу в навчальній практиці вчитель має змогу визначити, наскільки досягнуто поставлену мету всіма школярами і якою мірою подолано труднощі в опануванні навчального матеріалу. Результати спостереження за роботою школярів з ресурсом під час апробації дають змогу здійснити рефлексію виконаної роботи та корекцію розробленого ресурсу - оцінити його педагогічну ефективність та внести необхідні зміни для використання у подальшому.

ВИСНОВКИ

Проектування електронних дидактичних ресурсів для навчання молодших школярів є важливою компонентою підготовки вчителя до уроку і вимагає ретельності, творчості, певного винахідництва

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Чернобай Е.В. Методические основы подготовки учителей к проектированию учебного процесса в современной информационной образовательной среде (в системе дополнительного профессионального образования) - автореф. дис. на соиск. науч. степени докт. пед. наук / Е.В. Чернобай. – Москва, 2012. – 50 с.
- [2] Білоусова Л.І. Дидактичні функції електронних навчальних ресурсів для молодших школярів /Л.І.Білоусова, Н.В.Олефіренко // Інформаційні технології і засоби навчання. [Електронний ресурс] – 2012. – Том 32. - № 6. – Режим доступу <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/760/570>.